

Krimconflict: Duitsland tussen bemiddelen en sancties

Duitse commentaren verdeeld over tactiek in Krim-conflict

Achtergrond - 3 maart 2014 - Auteur: Marja Verburg

Het is goed dat kanselier Merkel en minister van Buitenlandse Zaken Steinmeier in het conflict om de Krim en Oekraïne de lijnen met Rusland openhouden, luidt het commentaar van Duitse politieke experts en commentatoren vandaag. Anderen vinden dat de "Berlijnse knuffeldiplomatie" geen zin heeft en pleiten juist voor harde sancties. Duitslandweb zet de belangrijkste commentaren op een rij:

Kanselier Merkel heeft Poetin zondagavond aan de telefoon verweten met de "onacceptabele Russische interventie op de Krim" het volkenrecht te hebben geschonden. Zij heeft hem opnieuw gezegd dat hij de territoriale integriteit van Oekraïne moet respecteren. Tegelijkertijd heeft Merkel Poetin voorgesteld een zogenoemde internationale 'fact-finding-missie' naar Oekraïne te sturen. Daarmee heeft Poetin ingestemd, meldt de Duitse regering. Ook is de bedoeling een 'contactgroep voor politieke dialoog' in het leven te roepen, mogelijk onder leiding van de OVSE.

Gernot Erler, [coördinator voor het Ruslandbeleid van de Bondsregering](#), waarschuwde zondag in de [Leipziger Volkszeitung](#) voor een "kettingreactie tot en met het gebruik van geweld". En dat dan "gebaseerd op geruchten, verkeerde interpretaties en niet-officiële troepenbewegingen". Erler is als Rusland-coördinator momenteel een van Steinmeiers belangrijkste adviseurs. Hij geldt als zeer diplomatiek en pleit al jaren voor meer begrip voor en minder kritiek op Rusland. "We moeten pro-actief deëscaleren", aldus Erler.

FAZ: Gesprekskanalen openhouden

De [Frankfurter Allgemeine Zeitung](#) juicht het toe dat de regering de kanalen met Rusland wil openhouden. Terwijl de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Kerry met sancties dreigt en Rusland uit de G8 wil zetten, pleitte zijn Duitse collega Steinmeier er juist voor dit niet te doen, aldus de FAZ maandag. Steinmeier noemde de G8 dit weekend juist het "enige forum waarin we in het Westen nog direct met Rusland spreken. En moeten we dit enige forum dan offeren?" Weliswaar is Berlijn toch akkoord gegaan met opschorting van de G8-top

in Sotsji - maar alleen voorlopig, aldus de FAZ.

Het is voor Berlijn niet te laat om gesprekken tussen Kiev, Moskou en Washington op gang te brengen, schrijft de FAZ. Merkel en Steinmeier zijn het er kennelijk over eens dat het nog geen uitgemaakte zaak is dat het Kremlin militaire escalatie nastreeft en via de Krim het oosten van Oekraïne wil bezetten. "De boodschap aan Moskou luidt: Poetin heeft het in de hand - terugkeer naar de Koude Oorlog of naar samenwerking?"

Der Spiegel: Het Westen moet toegeven

Ook [Spiegel Online](#) is een voorstander van deëscalatie. "Natuurlijk kun je Poetin en zijn oligarchenclub in de ban doen en boycotten", aldus politicoloog en chef politiek van Der Spiegel Roland Nelles maandag. "Je kunt ook als NAVO-troepen en schepen sturen zoals de haviken in Washington al eisen. Maar wat schiet je daar mee op? Hoe zou Rusland reageren? Wat komt daarna? Rusland zou bedrijven in het Westen kunnen sluiten of de gasleveranties oorkaan Duitsland stopzetten. Het land kan ook de wapenleveranties aan de Syrische dictator Assad hervatten om deze conflicthaard aan te wakkeren. Of nieuwe vlootmanoeuvres in de Atlantische Oceaan inzetten. Er zijn geen grenzen aan de fantasie in deze spiraal van waanzin." Het zou "fataal" zijn als Obama en het Westen zich door Poetin in een nieuw Oost-West-conflict laten trekken.

Duitsland moet de wijste zijn, aldus Spiegel Online. "Dat is het enige dat op de korte termijn in deze situatie helpt. Het is zinloos te gaan debatteren over wiens schuld het is dat het überhaupt zover gekomen is. Dat moeten de historici uitzoeken." Nu moeten diplomaten hun werk doen en net als minister Steinmeier het gesprek met Rusland zoeken. "Zonder voorwaarden. Boycot en sancties kunnen slechts het uiterste middel zijn. Rusland nog verder in het nauw drijven is geen oplossing."

Minstens zo belangrijk is dat het Westen druk op de regering in Oekraïne uitoefent, aldus Der Spiegel, om ervoor te zorgen dat die stappen in de richting van Rusland zet. "Een nieuw Oekraïne waarin niet ook rekening met Ruslands belangen wordt gehouden, zal nooit functioneren."

Süddeutsche Zeitung: Harde sancties

De [Süddeutsche Zeitung](#) pleit wel voor harde sancties. Duitsland moet Rusland grenzen stellen, aldus Daniel Brössler, SZ-correspondent in Brussel en voormalig correspondent in Rusland maandag. Poetin heeft het volkenrecht geschonden, schrijft hij, en duidelijk gemaakt dat zijn machtsaanspraken nauwelijks grenzen

kennen. Europa moet afscheid nemen van de illusie dat het “door autoritaire heerschappij, willekeur, machtsmisbruik, nationalisme en imperialistische fantoempijn gekenmerkte Rusland” een weliswaar “moeilijke maar toch berekenbare partner” kan zijn, aldus Brössler.

De crisis op de Krim laat zien dat Poetin slechts macht respecteert - en geen recht. Het Westen kan niet militair ingrijpen als Rusland Oekraïne aanvalt, omdat Oekraïne geen NAVO-lid is. “Daarom mag het Westen zich geen passiviteit veroorloven”, waarschuwt Brössler. “De agressie uit Moskou moet zonder militaire dreiging worden ingedamd. Daarvoor is een besluitvaardigheid vereist, die Poetin het Westen waarschijnlijk niet toedicht.” Een G8-top in Sotsji is wat Brössler betreft ondenkbaar. “Het gaat erom elke schijn van normaliteit te vermijden.” Dit om te voorkomen dat Poetins verwachtingen uitkomen en het Westen wel weer afkoelt. “Het Westen mag niet opgeven. Anders is buiten de NAVO-grenzen niemand in Oost-Europa en Centraal-Azië nog veilig voor Poetin.”

“Sancties tegen Rusland kunnen heel duur worden voor degenen die ze opleggen. Als Rusland de gaskraan dichtdraait, heeft dat grote gevolgen voor veel landen in Europa. Een van deze landen is Rusland zelf. Nu al is de economische situatie in Rusland moeilijk.” Als Poetin niet tot inkeer komt, moet de EU “de moed opbrengen hem en vooral de met hem verbonden oligarchen economisch onder druk te zetten”.

Handelsblatt: Praten en druk uitoefenen

Het [Handelsblatt](#) laat maandag Ruslandexpert [Stefan Meister](#) van de denktank European Council on Foreign Relations aan het woord. Volgens hem heeft Rusland geen belang bij oorlog. Toch laat Poetin het op een confrontatie aankomen. “Poetin werd door de ontwikkelingen in Oekraïne overvallen. Nu zet hij de Krim in als onderpand, om de Russische invloed op Oekraïne veilig te stellen”, aldus Meister.

“De Russen hebben het heel professioneel aangepakt. Ze willen het op een referendum over de Krim laten aankomen.” De Krim kan dan onafhankelijk worden of het wordt bij Rusland gevoegd. Daarmee heeft Rusland een middel in de hand om een EU- of NAVO-toetreding van Oekraïne te verhinderen. Of de situatie zal escaleren, hangt volgens Meister af van Oekraïne. Als Kiev zich laat provoceren kan het conflict zich uitbreiden.

“Het Westen moet op alle niveaus met Rusland praten”, zegt Meister. Toch moet het Westen ook wel degelijk druk uitoefenen. Het Westen kan Poetins machtsdemonstratie niet zomaar over zijn kant laten gaan. Sancties hebben ook

zin, aldus Meister omdat internationale erkenning voor Poetin belangrijk is. “Als het Westen de G8 top in Sotsji afzegt, treft hem dat. De heftige reactie op de beurs in Moskou toont aan dat Rusland ook economisch kwetsbaar is. Alleen al om binnenlands-politieke redenen heeft Poetin er belang bij dat de situatie niet escaleert.”

Taz: Poetin kent de Berlijnse knuffeldiplomaten

“Poetin kent de Berlijnse knuffel-diplomaten”, schrijft de [Taz](#). “Natuurlijk mag het contact met Rusland niet worden afgebroken. Maar wat is een gesprek zonder dialoog? Moskou zal de tijd die nodig is om een internationale dialoog op gang te brengen, gebruiken om voldongen feiten te creëren. Poetin gaat het eerst en vooral om de Krim.” In Kiev wil hij handlangers installeren, aldus de Taz. Het afzeggen van de G8-top in Sotsji zal niet veel aan de situatie veranderen. Maar het zal Poetin pijn doen, “want hij wil per se bij de groten horen”.

Kerry stuurde wat de Taz betreft het juiste signaal met zijn harde woorden. Russische rekeningen blokkeren en reismogelijkheden beperken is een goed “middel om te testen wie van de elite in Rusland dan nog mee wil doen met Poetin”. Het dilemma is echter dat het gevaar van overreactie van Rusland dreigt. “Men moet Rusland tegen zichzelf beschermen.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/9/krimconflict-duitsland-tussen-bemiddelen-en-sancties>